

muzikologije — iz aspekta povijesti, sociologije i psihologije. Zanimljiva su i autorova zapažanja o izboru i načinu izvođenja pojedinih »žanrova« (primjerice, grupe visokoobrazovne strukture izbjegavaju »narodnozabavne« pjesme ili ih pjevaju ironično, dok ih skupine nižeg obrazovanja doživljavaju i izvode istim načinom kao i pjesme starije tradicije), o razlikama u pjevanju mlađih i starijih generacija (mlađe teže jednoglasnom pjevanju), o statusu dobrog pjevača u društvu i slično.

Emma Umek u članku *Arhivi in etnologija* govori o arhivskoj građi kao izvoru podataka u etnološkom istraživanju i posebno o razvoju arhivarstva i njegovoj današnjoj organizaciji u SR Sloveniji. Članak Janeza Bogataja iscrpno izlaže način citiranja najrazličitijih izvora u znanstvenom radu (knjige, časopisi, rukopisi, terenske bilješke, crteži, fotografije), koji je zastupljen u radu Janeza Logara *Uvod v bibliografijo* (Ljubljana 1970) i ustalio se u praksi Narodne i univerzitetne knjižnice u Ljubljani. U posljednjem prilogu ovoga sveska Branka Berce-Bratko ukazuje na potrebu i mogućnosti primjene računara u etnološkom istraživanju.

Grozdana Marošević-Brnetić

Etnologija danas. Prispjevki raziskovanju načina življenja. Glavni in odgovorni urednik Slavoj Žižek, »Problemi«, br. 197, XVIII, 1980, 4, 151 str.

Prema uvodnim riječima Janeza Bogataja. »način života« je jedna od temeljnih kategorija suvremene slovenske etnologije, pa joj je posvećena znatna pažnja u okviru rada Pedagoško-znanstvene jedinice za etnologiju pri Filozofskom fakultetu u Ljubljani. O tome svjedoči i trinaest diplomskih i seminarskih radova ljubljanskih studenata etnologije uvrštenih u ovaj broj časopisa »Problemi«. Njima su studenti dali vlastiti doprinos istraživanju

suvremenog načina života, a ujedno obilježili 40-godišnjicu nastave etnologije na Ljubljanskom sveučilištu.

Prva dva rada bave se načinom života ljubljanskih studenata. Ingrid Slavec odjeću (nošnju) tretira kao materijalno dobro, kao odraz društvenih odnosa i kao izraz individualno i društveno uvjetovanog vrijednosnog odnosa prema okolini u kojoj pojedinac, odnosno grupa živi. Primjer ljubljanskih studenata je za autoricu samo polazište za teorijska razmatranja praktične, estetske, društvene i materijalne funkcije odijevanja; zbog toga je deskriptivni dio radnje ovdje izostavljen. Naglašava da je način odijevanja samo jedan u nizu elemenata koji čine određeni životni stil, te da bi samo cjelovito i opsežno istraživanje svih aspekata studentskog načina života moglo dovesti do znanstveno relevantnih spoznaja.

Janez Fajfar i Meta Močnik bave se »brucovanjem« ljubljanskih studenata kao jednim od rites de passage. Vrijednost ovog rada je prvenstveno u iscrpnom i sistematičnom prikazu terenskih zapažanja o pripremi, odvijanju i rezultatima »brucovanja«, te odgovora anketiranih sudionika.

Duša Petru iznosi rezultate svog istraživanja odgoja djece u trnovskom naselju Murgle i pokazuje kako na dijete utječe društvena i kulturna sredina: obiteljski odnosi, vršnjaci, škola, vrtić i sredstva masovnog informiranja, te kako se njihova uloga mijenja u pojedinim razdobljima djetetova života.

Ivica Anžić govori o dječjim igrama u mjesnoj zajednici Prule u Ljubljani, uspoređujući igre današnje djece s igrama desetak godina starije generacije u istom naselju.

Katra Valič-Verstovšek donosi zanimljiv prikaz susjedskih odnosa u bivšoj stambenoj zadrugi Ideal u Grafenauerovoj ulici u Ljubljani.

O susjedskim odnosima govori i rad Zvezdane Delak, koja naglašava njihove ekonomske aspekte i zna-

čenje međusobne pomoći u selu Koštabona u razdoblju od prije drugog svjetskog rata do danas.

Maja Lapuh-Cerar na primjeru načina života ljudi u vikendaškom naselju Mizendol kraj Ljubljane ukazuje na etnološki zanimljive implikacije fenomena provođenja slobodnog vremena u sekundarnim prebivalištima.

Maja Milčinski prikazuje život skupine mladih medicinskih sestara iz Srbije s obzirom na njihovu prilagodbu i uključivanje u novu životnu i radnu sredinu u Ljubljani. Naglašava probleme jezika i etničkih predrasuda, koji su u ranijim istraživanjima koja navodi bili zastupljeni.

Janez Fajfar piše o načinu života stanovnika sarmačkog doma jednog građevinskog poduzeća na Bledu. Značajna je njegova zaključna misao: upravo su etnolozi pozvani da javnost upoznaju s određenim društvenim problemima, posebno onim vezanim uz radnike iz drugih republika, koje masovni mediji prikazuju senzacionalistički, a upravne strukture deklarativno.

Boris Mravlje iznosi rezultate svog istraživanja narodne meteorologije u pet sela južnog Kravca, a Inja Jugovec-Smerdel veoma iscrpno prikazuje i analizira pojave povezane sa smrću kod koštabonskih seljaka.

Rad Jurja Fikfaka *Ideologija dr. romana* bavi se trivijalnom literaturom s aspekta vrednota koje se njome nameću čitaocu. Analizirajući nekoliko »doktorskih« romana, autor dokazuje da su oni izraz građanskog svijeta čija je središnja kategorija dobitak, u ekonomskim odnosima iskazan kao profit, a u društvenim kao uspješnost. Ne govori, međutim, ni o stvaraocu, ni o konzumentu te literature; ograničava se samo na jednu od razina analize, koja bi imala pokazati što trivijalna literatura stvarno znači u konkretnom kulturnom i društve-

nom kontekstu te da li i kako utječe na životni stil pojedinih društvenih grupa.

Samo kao polazište za dalje istraživanje možemo shvatiti i rad Ralfa Čeplaka o načinu života pripadnika pokreta International Society for Krishna Consciousness na primjeru jedne njihove komune u Velikoj Britaniji. Autor nas detaljno upoznaje s gospodarstvom, prehranom, načinom stanovanja, nošnjom, komunikacijskim sredstvima, socijalnom kulturom, poviješću, vjerovanjima i umjetnošću pokreta ISKCON, te sa životom u hramu u kojem je i sam boravio: dnevnim redom i tokom svakodnevnih ceremonija, normama ponašanja i društvenom hijerarhijom. Ipak, slika o proučavanoj zajednici pripadnika pokreta ISKCON nije potpuna: naznačen je samo odnos uže okoline (sela u kojem je zajednica smještena) prema sljedbenicima Krishne, a nije rečeno ništa o tome kako su tretirani i što znače u širem društvenom i povijesnom kontekstu s obzirom na specifičnost njihova životnog stila. Autor nije uspio odrediti ni iz kojih se društvenih i profesionalnih sredina regrutiraju članovi pokreta i koji ih sve razlozi na to navode.

Kao pogovor ovom zborniku izvršten je kratak, ali sadržajan razgovor s drom Slavkom Kremenšekom, predsjednikom Savjeta Pedagoško-znanstvene jedinice za etnologiju pri Filozofskom fakultetu u Ljubljani, o problemima suvremene, napose slovenske etnologije.

Treba na kraju ukazati na op-ravdanost i potrebu prezentiranja studentskih radova javnosti. Ljubljanski su studenti raznovrsnošću svojih interesa i ozbiljnošću pristupa odabranim problemima nagovijestili širinu budućih znanstvenih dosega nove generacije slovenskih etnologa.

Maja Povrzanović